

Stortingets finanskomité
Stortinget
0026 OSLO
Norge

Vår saksbehandler
Marte Gustad Iversen

Vår dato
09.10.2024
Deres dato

Vår referanse
24/00066-5
Deres referanse

Høringsinnspill til Finanskomiteen angående statsbudsjettet 2025

Landbruket er en næring som baserer seg på lokale naturgitte ressurser og forutsetninger. Men vi ser tydelig at forutsetningene kan variere mye fra år til år.

Vi har de siste årene lært mye om verdien av beredskap og matsikkerhet. Det er bare tre år siden folk hamstret i butikkene, og man fryktet tomme butikkhyller. Krigen i Europa varer ved og det er ny intensitet i konflikten i Midt-Østen. Vi må ruste oss for en mer usikker framtid, og Storting og regjering må samle seg om å gjennomføre de anbefalinger om tiltak som Totalberedskapskommisjonen og Riksrevisjonen har lagt fram for å styrke matsikkerheten og beredskapen på landbruksområdet.

En god beredskap krever trygg og forutsigbar matforsyning. I en tid hvor klimaendringene gjør at inntektene fra landbruket svinger, øker risikoen for den enkelte bonde. Vi er tilfreds med at strømstøtteordningen er foreslått videreført, men vi ser ytterligere behov for risikoreducerende tiltak som kan styrke norsk matproduksjon.

- **Overgang til prosenttoll for flere jordbruksprodukter**

Importvernet er en forutsetning for å ha en variert og levedyktig jordbruksproduksjon over hele landet. Uten et sterkt importvern blir det umulig å nå Stortingets vedtak om økt sjølforsyning med det kostnadsnivået og klimatiske og geografiske forhold vi har i Norge. Ett av svært få virkemidler for å styrke importvernet er overgang fra kronetoll til prosenttoll. WTO-avtalen fra 1994 gir Norge rett til å velge mellom krone- (spesifikk) eller prosenttoll (ad valorem). I bindingslisten for WTO-avtalen (Særskilt vedlegg n1 til St. Prp nr. 65) blir det slått fast at «Hvor både spesifikk og ad valorem tollsats er angitt vil man benytte den sats som til enhver tid er høyest».

Kronetollen som ble valgt for de fleste produkter ved inngåelsen av WTO-avtalen i 1994 har fått redusert verdi som følge av inflasjon, og dermed er gir prosenttollen bedre beskyttelse for mange produkter. Innføring av prosenttoll vil ikke nødvendigvis gi økte priser i butikk, men gir en forutsigbarhet og handlingsrom for høyere prisuttak når markedet tillater det.

Vi er tilfreds med at regjeringen og Stortinget har startet arbeidet med å ta i bruk prosenttoll for flere norske jordbruksprodukter, men dette er ikke nok for å styrke norsk sjølforsyning. Vi er

Bondelagets Servicekontor AS

Norges Bondelag

Postadresse: Postboks 9354 Grønland, 0135 OSLO, Tlf: 22 05 45 00
Besøksadresse: Landbrukets Hus, Hollendergata 5, 0190 OSLO
Bankkonto: 8101.05. 91392, **Org.nr.:** 985063001 MVA
bondelaget@bondelaget.no, www.bondelaget.no

Bankkonto:
Org.nr:

skuffet over at regjeringen ikke fulgte opp fjorårets vedtak med flere produkter i år. Det er nødvendig med en overgang til prosenttoll for flere produkter.

Det er nå særlig behov for overgang til prosenttoll for volumtunge produkter som storfekjøtt, samt enkelte grøntprodukter. Norges Bondelag kommer gjerne med en detaljert prioritert liste om ønskelig.

Norges Bondelag forventer at Stortinget følger opp det norske myndigheter la til grunn i bindingslista når WTO-avtalen ble tiltrådt og ber finanskomiteen bidra til at det for 2025 blir innført prosenttoll på alle produkter der ad valorem (prosent) tollsats er høyest.

- **Jordbrukskonto (Prop. 1 LS kap. 15)**

Norges Bondelag har spilt inn et forslag om å innføre jordbrukskonto. Dette er en utjevningsordning som bygger på samme regler som skogbrukets tømmerkonto, og som er ment å gi bonden mulighet for en mer forutsigbar inntekt.

Lovnaden om innføring av jordbrukskonto var en viktig del av enigheten i årets jordbruksavtale. Vi ser det som helt nødvendig at det settes fart i arbeidet med å få ordningen på plass, og at ordningen gis virkning fra og med skatteåret 2025.

Jordbrukskonto innebærer en *utjevningsordning*, dvs. at alle inntekter kommer til beskatning, men at deler av inntekten kan skyves på til et år hvor en f.eks. har noe dårligere avling. Rent provenymessig så blir det et spørsmål om *periodisering* av inntektene.

Vårt innspill om jordbrukskonto har bakgrunn i et behov for å jevne ut inntekter i en klimautsatt næring. I motsetning til andre selskapsformer, så kan ikke enkeltpersonforetak la deler av overskuddet komme til beskatning senere år. Det betyr at en enkelte år kan risikere å ikke få tilstrekkelig opptjening i trygdesystemet.

Visse svingninger i inntekter og utgifter må en selvsagt regne med som næringsdrivende. Men samfunnet bør legge til rette for at matprodusentene kan redusere risiko til tross for at vær og vind i noen år ødelegger avlingene. Vi mener derfor det er et enkelt, men effektivt grep, å innføre jordbrukskonto. Vi forventer nå at dette vedtas senest i forbindelse med behandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2025.

Norges Bondelag ber Stortingets finanskomité om å bidra til å sikre at innføring av jordbrukskonto skjer fra inntektsåret 2025.

- **Prisjustert jordbruksfradrag (Prop. 1 LS kap. 3.2.3)**

Det er prisverdig at regjeringen foreslår å prisjustere jordbruksfradraget. Det er et lite bidrag, men det kommer mange til gode.

Norges Bondelag støtter prisjusteringen og ber komiteen slutte seg til dette.

- **Økt personfradrag og lavere minstefradrag (Prop. 1 LS kap. 3.1.1)**

Norges Bondelag støtter forslaget om å veksle lavere minstefradrag med økt personfradrag. Minstefradraget kommer bare lønsmottakere (og pensjonister) til gode. Personfradraget gis til alle personlige skattytere. Næringsdrivende som ikke også har lønnsinntekt vil derfor oppnå en skattelette ved en slik omlegging.

Norges Bondelag støtter forslaget om å øke personfradraget og at minstefradraget justeres ned.

- **CO2-avgift (Prop. 1 LS kap. 10.9.2)**

CO2-avgiften er foreslått økt med 62 øre per liter – opp nesten 20 %. Dette utgjør ca 100 millioner i 2025, og er en kostnadsøkning for jordbruket i 2025 som det ikke ble tatt høyde for i årets jordbruksforhandlinger. Vi registrerer at regjeringen peker på neste års jordbruksforhandlinger og legger til grunn at avgiftsøkningen vil bli kompensert i 2025 i forhandlingene neste år.

Med hilsen

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Bjørn Gimming

Sigrid Hjørnegård

Kopi til:

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Stortingets finanskomiteé		Stortinget	0026 OSLO